

Zoek de ruimte

Voor mij lag het startpunt van de bodemverontreiniging al jaren voor Lekkerkerk. Van 1967 tot 1975 studeerde ik aan de Landbouwhogeschool in Wageningen. In 1973 startte Frans de Haan met het vak Kennis van de bodemverontreiniging. Ik was gelijk enthousiast en koos het als een van mijn afstudeervakken.

Theo Edelman

Ir. Th. Edelman
is vanaf 1982 werkzaam in de bodemsanering en is nu directeur van Bodemkundig Adviesbureau Edelman.

Na mijn afstuderen was er op dit terrein geen werk. Dat veranderde in 1979. Het Rijksinstituut voor Natuurbeheer in Arnhem zocht een tijdelijke projectleider voor een onderzoek naar de achtergrondgehalten van stoffen in de bodem. Ik solliciteerde en kreeg de baan. In het begin van mijn onderzoek was het lastig om het nut daarvan uit te leggen. Er waren natuurbeheerders die het onzin vonden en mij de toegang tot hun terrein weigerden. Dat veranderde merkbaar toen de berichten over Lekkerkerk, Dordrecht en Gouderak in de kranten verschenen.

Nadat de provincies hun eerste inventarisatie aan minister Ginjaar hadden gestuurd, besloot het kabinet dat elke provincie twee personen mocht aannemen om de inventarisatie af te ronden en te vervolgen met het feitelijk onderzoeken en zonodig saneren van de locaties. De provincie Gelderland nam mij aan om de onderzoeken te begeleiden. Ik weet nog goed dat we in 1982 in Barneveld bijeen waren om de resultaten van een onderzoek te bespreken. Niemand wist raad met het interpreteren van de analysesresultaten, behalve de Inspecteur Volksgezondheid. Die was als enige in het bezit van een lijstje met A-, B- en C-waarden. Het lijstje was opgesteld door de Hoofdinspectie Volksgezondheid en had niets te maken met het onderzoek dat ik op het Rijksinstituut voor Natuurbeheer had gedaan, wat vaak wordt verondersteld. Bij een interprovinciale bijeenkomst in Haarlem in datzelfde jaar bleek dat alle andere collega's in het bezit waren van dit lijstje. De Inspecteur in Gelderland had zich als enige aan de instructie gehouden om het lijstje intern te houden en er vertrouwelijk mee om te gaan. Snel daarna

werden de waarden gepubliceerd in de voorlopige Leidraad bodemsanering.

Ik heb nog steeds veel waardering voor de collega's op het ministerie die binnen no time een aanpak voor onderzoek en sanering hadden ontworpen. Het systeem van oriënterend onderzoek, nader onderzoek, saneringsonderzoek, saneringsplan en sanering is niet wezenlijk veranderd. De A-, B- en C-waarden waren een vondst die wereldwijd werd gewaardeerd (Dutch list, Holland Liste). Waarin een klein land groot kan zijn! Het waren geen normen, maar indicatieve richtwaarden. Via een beschouwing over bron, pad en bedreigd object was afwijken toegestaan. Dat duurde echter niet lang, omdat een rechter hier in 1984 niet mee uit de voeten kon. Sindsdien werken de indicatief bedoelde waarden als normen. En daar hebben we last van gehad.

De wet en de aanpak waren volledig op aparte locaties gericht. Ik weet nog hoeveel moeite het begin jaren tachtig kostte om één geohydrologisch onderzoek voor vijf in de buurt van elkaar liggende bedrijven te doen. Ik ben het met Jaap eens dat de voor locaties ontwikkelde werkmethoden lang niet altijd voldoen voor het werk in verontreinigde gebieden. Bij mijn werk in de Kempen heb ik ondervonden dat het mogelijk is om gebiedsgericht te verbijzonderen, mits daarvoor de juiste argumenten worden genoemd. Jaap is niet gelukkig met gestandaardiseerde regels, criteria en procedures. Zelf heb ik daar nooit hinder van ervaren. 'Standaard als het kan, maatwerk als het moet' vind ik een prima slogan. En van mijn dochter die geslaagd is voor haar motorrijbewijs heb ik er nog een geleerd: 'Zoek de ruimte'.